

Oplage

De oplage van het *Nederlands Dagblad* is in het vierde kwartaal van 2011 met 9 procent gedaald ten opzichte van het vierde kwartaal van 2010. Het *Reformatisch Dagblad* zag haar oplage in diezelfde periode met ruim 3 procent dalen. Dat blijkt uit door Het Oplage Instituut (HOI) gepubliceerde cijfers. De betaalde oplage van het *ND* bedroeg eind vorig jaar 26.738. Die van het *RD* 49.341.

Baptisten

De Vrije Baptistengemeente Groningen opent in juli haar nieuwe gebouw. Maar eind maart werd het gedeeltelijk al in gebruik genomen. Het is een voormalige melkfabriek waar een kerkzaal voor maximaal 1500 mensen komt. Het kerkgebouw dat men verliet, de Stadsparkkerk, bood plaats aan 550 mensen en was te klein.

Goede leven

Het *Friesch Dagblad* heeft een nieuwe website gelanceerd waarop onder meer christelijk nieuws wordt aangeboden. De inhoud ervan wordt geleverd door de (kerk)redactie van de krant. Er wordt gezocht naar samenwerking met organisaties, instellingen en kerken, die zelf hun eigen nieuws kunnen plaatsen.

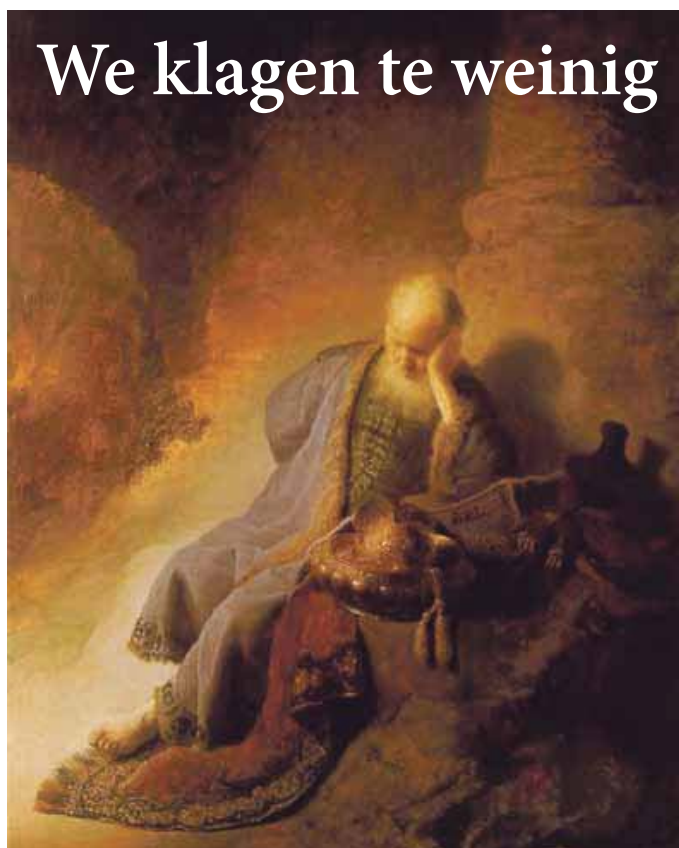
www.hetgoedeleven.com

Giften

Kerken in de Verenigde Staten hebben in 2011 financieel beter gedraaid dan in de twee jaar daarvoor. Een krappe meerderheid van de kerken (51 procent) zag het totale bedrag aan giften stijgen. In 2010 was dat nog 43 procent en een jaar daarvoor 39 procent.

Cerullo

David Cerullo, zoon van evangelist Morris Cerullo en leider van diens televisie-maatschappij Inspiration Networks, is in opspraak geraakt. Uit door de Amerikaanse Belastingdienst verstrekte cijfers bleek dat David een jaarsalaris van 2,5 miljoen dollar opstrijkt en zichzelf sinds 2008 - het jaar waarin in Amerika een financiële crisis uitbrak en iedereen de broekriem moest aanhalen - een salarisverhoging van liefst 47 procent heeft toegekend.

De profet Jeremia, zoals de 17e eeuwse schilder Rembrandt hem zag.

‘Goedemorgen broeders en zusters, wij zijn hier samengekomen om de Heer te aanbidden.’ Zo worden bezoekers van de samenkomst van een evangelische gemeente veelal begroet. Dat roept een aantal interessante vragen op.

door Henk ten Voorde

Allereerst, wat bedoelen we met ‘aanbidden’? Het eerste deel van de dienst wordt vaak aanbiddingsdienst genoemd. Uit de praktijk blijkt dat daarmee het zingen van zogenoemde aanbiddingsliederen wordt bedoeld. Eventueel voorafgegaan door liederen van dankzegging en lofprijzing. God danken voor wat Hij doet en aanbidden om wie Hij is, verdient inderdaad een plaats in de samenkomst. Maar is dat het enige waarvoor de gemeente samenkomt? Is het niet veel breder? Komt de gemeente niet samen om God te ontmoeten? Moet de liturgie daar niet op afgestemd zijn? Liturgie heeft betrekking op de hele samenkomst en niet alleen op de aanbiddingsdienst.

Ontmoeting met God heeft in de Bijbel, naast lofprijzing en aanbedding, altijd ook de elementen verootmoediging, schuldbelijdenis, gebed om ontferming en de eschatologische klacht ‘Hoe lang nog, Here?’ in zich. Het boek van de Psalmen cirkelt rond de pool loflied en klaaglied.

De Psalmen leren ons zowel de taal van de aanbedding als de taal van de klacht. Mag dat laatste ook een plaats hebben in onze liturgie? Mogen wij met de taal van klacht, zoals ons geschonken in de Psalmen, ons verdriet en de gebrokenheid van het menselijk bestaan voor Gods aangezicht brengen? Het hartstochtelijk verlangen naar de komst van zijn Koninkrijk. Hoort dat niet evenzeer bij de ontmoeting met God?

Het is opvallend dat de theologie over aanbedding in evangelische gemeenten bijna alleen gebruik maakt van de pool van de lofzang. De pool van de klaagzang is nagenoeg afwezig. In deel II van *De kerk van God* schrijft Ouweneel dat in de samenkomst van de gemeente de communicatie van mens naar God bestaat uit lofprijzing en aanbedding. Ook bij hem is de pool van de klacht volledig afwezig. Hij schrijft zelfs dat ‘wie zijn geestelijk leven uitsluitend laat bepalen door de Psalmen, noodzakelijkerwijs een verschraling van het geloofsleven zal ondervinden’ (blz. 89). Daar zal een kern van waarheid in zitten. Maar ik zou daar tegenover willen stellen dat een gemeente die de taal van de klacht uit de Psalmen veronachtzaamt eveneens een ernstige verschraling van het geloofsleven zal ondervinden.

De opvoedende functie van de liturgie

moet namelijk niet worden onderschat. Alles wat er in de liturgie wordt gezegd en gedaan heeft misschien wel een even groot, zo niet groter, effect op het geloofsleven dan wat er in de preek wordt gezegd. Welke boodschap verkondigt een liturgie waarin alleen oog is voor lofprijzing en aanbedding? Welke troost gaat daarvan uit naar hen die lijden? Staat de samenkomst van de gemeente van Christus niet ook in verbinding met de wereld waarin wij leven? Is het niet onze priesterlijke taak om de gebrokenheid van deze wereld via de taal van het klaaglied voor Gods aangezicht te brengen?

Door alleen aandacht te hebben voor het loflied loopt de evangelische liturgie mank. Door de taal van het klaaglied te veronachtzamen doen evangelische gemeenten zichzelf te kort. Het is opvallend dat vooral uit de evangelische beweging zelf regelmatig stemmen opgaan die wijzen op de eenzijdigheid van de evangelische liturgie. In 1996 schreef Kees van Setten in *Vurig Verlangen*, een uitgave van het Evangelisch Werkverband, dat Psalmen een bodemloze diepte hebben en dat ze daarom (samen met vele andere liedculturen) niet mogen ontbreken in de liturgie. In 2006 stelde Evert van de Poll in het blad *Opwekking* onder de titel ‘Narcisme of engelenzang’ de eenzijdigheid van de Opwekkingsbundel aan de kaak. In zijn boek *Samen in de naam van Jezus* doet hij hetzelfde met de dominante positie die lofprijzing inneemt in de evangelische liturgie. Graham Kendrick, van wie veel liederen worden gezongen in evangelische samenkomsten, omschrijft de evangelische liturgie als happy worship die veel te eenzijdig is (*ND*, 23-7-2007). In een recent interview (*ND*, 1-3-2012) stelt Kees van Setten dat ‘pleitbezorgers van praise en worship graag

wijzen naar de psalmen voor het belang van lofprijzing’, terwijl ‘een substantieel deel van de psalmen en van de profeten is doortrokken van de klacht’. Blijkbaar worden deze stemmen niet gehoord.

De evangelische beweging herbergt veel potentie en creativiteit. Ook als het gaat om de vormgeving van de samenkomst. Het zou pure winst zijn als daarin meer evenwicht zou komen door niet alleen aandacht te schenken aan lofprijzing en aanbedding, maar ook aan het klaaglied. Van harte aanbevelen.

‘Evangelische liturgie loopt mank’

(De auteur is docent Liturgie en Homiletiek aan de Evangelische Theologische Academie, onderdeel van het Evangelisch College.)